

bijgebleven als een obsessie, die ik niet heb kunnen afschudden... hoeveel moeite ik er ook voor deed. 't Is alles weer onrust en vragen in me... (*heftiger*). Daar straks nog in de kerk... ik kon met mijn gedachten niet er bij blijven... aldoor klonken in mijn hoofd uw woorden na! (*Emma schreit bijna. Zij houdt de hand tegen haar voorhoofd*).

PAUL.

O... maar dan had ik 't niet moeten zeggen. 't Spijt me heusch.

EMMA (*zacht eentonig klagend, voor zich uit kijkend*).

Hoe dikwijls heb ik al uw woorden herhaald! En ontleed! En van alle kanten bekeken! Tot er niets meer over blijft, waaraan ik me vast kan houden... Niets meer, want alles valt weg... geloof in geluk... in 't goede... in God zelfs... Heb ik dan tòch in 't donker gezongen omdat ik wel wist dat er spoken waren?!... Zeg waarom zei u dat: niet denken, niet zien... want dan is er geen geluk meer?

PAUL.

Heb ik dat gezegd? Neen, dat geloof ik niet... Daaraan moeten we niet raken! Ga niet analyseeren... daar kan 't niet tegen!

EMMA (*smartelijk en heftig*).

Ja... dat is juist 't èrge, dat 't daar niet tegen kan! Dan is geluk dus ook maar een leugen... dan is 't ook niet meer dan een schim!

PAUL.

Och, waarom doet u dat nu? U moet 't niet zoo beredeneeren. Neem 't aan zooals 't u wordt gegeven... de meeste menschen, heusch, de meesten zijn daarmee tevreden... Och, dat hééle zeldzame, dat allerhoogste... (*hij trekt de schouders op met twijfel*).

EMMA (*dringend*).

Zeg 't me, kàn niemand dat dan bereiken? Nòdit dat hoogste wat ieder zich toch eens heeft voorgesteld?

PAUL (*peinzend*).

...O ja... soms misschien... Ook ik heb wel eens gedacht dat zeldzame, dat ideaal-geluk te kunnen bereiken... Maar dan moet 't toeval twee verwante zielen, twee volkomen gelijk-gestemde zielen samenbrengen en... dat is zoo'n exceptie!... (*glimlachend*) Als de menschen zonder dat niet tevreden konden zijn, dan zou 't ondermaansche wel een waar tranendal wezen!

EMMA (*herhalend*).

Volkómen gelijk-gestemde zielen...

PAUL (*luchtig*).

Nu ja... ik zeg dat maar zoo. Anderen beweren weer dat „contrasten” samen moeten leven, omdat die elkaar aanvullen... Och... waarom ook niet. U en uw aanstaande bijvoorbeeld zullen elkaar aanvullen... Dat heeft u toch ook zoo gedacht, niet waar?

EMMA.

Heb ik dat gedacht? Ik weet 't niet. Ik heb eigenlijk nooit aan mij zelf kunnen denken... De omstandigheden beslisten voor mij!... Mijn leven was zorgen altijd... en ik dacht dat 't goed voor me zou zijn als 't maar altijd zorgen bleef... en... (*plotseling hartstochtelijk schreiend*) god... hij is toch ook zoo goed!

PAUL.

Zéker... hij is ook zoo goed. En daarom moet u u ook niet ongelukkig gevoelen. U zei 't immers zelf dat u niet 't onmogelijke wou eischen. Geloof me, als ik u zeg dat u niet moet klagen over uw toekomst. Het zal misschien met wat zorg zijn, maar het zal toch wezen rustig en vredig... en zonder strijd...

EMMA (*bitter*).

Een plantenleven!

PAUL.

Welnu... planten... en kinderen zijn gelukkig.

EMMA.

Maar ik ben een mensch, ik wil niet vegeteeren, ik wil leven!

PAUL (*hoofdschuddend*).

Och, het leven is zoo moeilijk!

EMMA (*dringend, als koortsachtig*).

Maar... dáár is 't te vinden? Niet waar? Het is toch wel érgens... érgens... waar ook?!

PAUL (*met een twijfellochje*).

U wil de zeldzaamste diamant vinden!... Ik heb eens gelezen dat er een steen is, die uit 't diepst van de velden van Azië is gedolven... Duizende jaren geleden is die steen op den bodem van de zee verloren; daar is hij in de draaikolken gevijld en geslepen tot klaarhelder kristal, maar eens zal de zee hem opnemen in een reuzengolf om hem te slingeren op den hoogsten bergtop in de eeuwige sneeuw, waar de lawine hem zal schuren en púren tot de zuiverste diamant... Die diamant zal heeten... geluk... En dien steen wil u vinden?!